

Strazbur, 4 Maj 2018

**KONSULTATIVNO VEĆE EVROPSKIH SUDIJA
(CCJE)**

Mišljenje Biroa CCJE

**na zahtev Društva sudija Srbije
za procenu usklađenosti sa evropskim standardima
predloženih amandmana na Ustav Republike Srbije
koji će uticati na organizaciju sudske vlasti**

Društvo sudija Srbije (JAS), dopisom od 16. aprila 2018. godine, obratilo se predsedniku Konsultativnog veća evropskih sudija Saveta Evrope (CCJE) sa zahtevom da CCJE proceni usklađenost sa evropskim standardima predloženih amandmana na Ustav Republike Srbije koji će uticati na organizaciju sudske vlasti.

Biro CCJE-a je ispitao nacrt Ustavnog zakona za sprovođenje amandmana I do XXIX na Ustav Republike Srbije i usredsredio se posebno na amandmane koji su prikazani u Aneksu I.

Po razmatranju napred pomenutog dokumenta u svetlu standarda Saveta Evrope i, posebno, usvojenih mišljenja CCJE-a o temama koje se odnose na pitanja koja je JAS pokrenuo, Biro CCJE-a je doneo sledeće Mišljenje:

1. U pogledu Amandmana II, kvalifikovana većina kojom bi Narodna skupština (NS) birala članove Visokog saveta sudstva (VSS) zahteva tropetinsku većinu (150 narodnih poslanika).

U slučaju da svi članovi ne budu izabrani na ovaj način, preostali članovi će biti izabrani u narednih deset dana većinom od pet devetina (138,9 narodnih poslanika). Ova većina se takođe zahteva i za njihovo razrešenje.

Međutim, važno je da se članovi VSS-a ne biraju u skladu sa željom bilo koje dominantne političke partije ili partija. Kvalifikovana većina od tri petine bi naravno obezbedila da ovo bude slučaj. Prema tome, savetuje se da se zadrži zahtev za ovakvom kvalifikovanom većinom za *svih* pet članova VSS-a bez obzira u kojem stadijumu postupka izbora se članovi biraju u parlamentu.

Ovaj amandman takođe uvodi mogućnost za razrešenje članova VSS-a, kvalifikovanom većinom poslanika NS. Nacrt amandmana međutim, ne predviđa razloge za ovakvo razrešenje članova VSS-a. Sa druge strane, Amandman XIV 3 predviđa da: "Mandat člana Visokog saveta sudstva prestaje iz razloga koji se određuju Ustavom i zakonom i u zakonom predviđenom postupku."

Nakon analize ovog Amandmana, pre svega bi trebalo naglasiti da bi trebalo da postoji unutrašnja usklađenost među amandmanima i da ukoliko jedan amandman navodi da razlozi moraju biti predviđeni na drugom mestu u Ustavu, onda bi ovo trebalo i obezbediti. Ne pominjući razloge za razrešenje i, sa druge strane, efektivno stvarajući mogućnost da se to učini običnim zakonom, ostavlja se prostor za arbitrarnost i politički motivisane inicijative za razrešenje članova VSS-a. Ovo je nesumnjivo direktna pretnja njihovoj nezavisnosti i nezavisnosti sudstva kao celine.

Iz ovih razloga, Amandman je daleko od toga da obezbeđuje dovoljne ustavne garancije za nezavisnost članova VSS-a.

2. U pogledu Amandmana V, u svom Mišljenju broj 17(2014) CCJE je istakao da sudijska nezavisnost može biti ugrožena različitim okolnostima koje mogu imati štetan uticaj na sprovođenje pravde¹.

Stav 3 Amandmana V o nezavisnosti sudija predviđa da se: "Zakonom [se] uređuje način na koji se obezbeđuje jedinstvena primena zakona od strane sudova". Čini se da se

¹ Videti Mišljenje CCJE broj 17(2014) o vrednovanju rada sudija, kvalitetu pravde i poštovanju nezavisnosti pravosuđa, stav 5: "...Kako je CCJE naznačio u svojim prethodnim Mišljenjima, nezavisnost sudija može biti ugrožena različitim pitanjima koja mogu imati suprotan uticaj na sprovođenje pravde, poput nedostataka izvora finansiranja¹, problema koji se tiču početne i kontinuirane obuke sudija, nezadovoljavajućih komponenti koje se tiču organizacije pravosuđa i takođe, moguće građanske i krivične odgovornosti sudija"

nagoveštava da ova odredba sadrži ograničenje funkcionalne sudijske nezavisnosti u tumačenju zakona – slobodno sudijsko uverenje – što bi takođe bilo suprotno Mišljenju CCJE-a broj 20(2017)².

Iako je tačno da sudovi mogu doneti različite odluke u naizgled istovetnim činjeničnim i pravnim situacijama, ovo ne znači nužno da je zakon povređen. Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) je takođe zauzeo stav o ovom pitanju, uključujući i u slučaju protiv Srbije³, u kojem je sud utvrdio da:

“54. (ii) Postojanje suprotnih sudskih odluka je stalna karakteristika pravnih sistema koji se zasnivaju na mreži sudećih i žalbenih sudova, sa nadležnošću na određenoj teritoriji. Takve razlike mogu se javiti u okviru istog suda. Ovo se samo po sebi ne može smatrati suprotno Kovenciji;

(iii) Kriterijumi kojima se Sud rukovodi prilikom ocene da li su suprotne odluke različitih domaćih sudova, koji su odlučivali u poslednjoj instanci, u saglasnosti sa pravom na pravično suđenje prema članu 6. stav 1. Konvencije, sastoji se u ustanovljavanju da li postoje „duboke i dugotrajne razlike“ u sudskoj praksi domaćih sudova, da li domaće pravo predviđa mehanizam za prevazilaženje ovih razlika, te da li se taj mehanizam primenjuje i kakav je efekat te primene”.

Ovakva ocena takođe mora biti zasnovana na principu pravne sigurnosti. Ovaj princip je ključno načelo vladavine prava. On garantuje stabilnost u pravnim situacijama i doprinosi većem poverenju javnosti u sudove.

Nedostatak doslednosti jurisprudencije može negativno da utiče na pravni sistem. Međutim, zahtevi pravne sigurnosti i zaštita poverenja javnosti ne nagoveštavaju da je razvoj sudske prakse sam po sebi protivan pravilnom sprovođenju pravde. Trebalo bi imati u vidu da bi neuspeh održavanja dinamičnog i evaluacijskog pristupa mogao da ugrozi reformu ili napredak.

Odluke suda i sudska praksa, prema tome, ne bi trebalo da su uklesane u kamen. Zakon, u meri u kojoj je to moguće, vodi i oblikuje društvene odnose i, gde je prikladno, doprinosi njihovom razvoju.

Preporuka Rec(2010)12 Komiteta ministara Saveta Evrope državama članicama o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornosti (Rec2010(12)) ističe⁴:

“Načelo sudske nezavisnosti znači nezavisnost svakog pojedinog sudije u vršenju funkcije vođenja sudskog postupka. Pri donošenju odluka sudije treba da budu nezavisne i nepristrasne i sposobne da deluju bez ikakvih ograničenja, neprimerenog uticaja, pritisaka, pretnji ili mešanja, neposrednog ili posrednog, od strane bilo kog organa, uključujući i organe unutar pravosuđa. Hijerarhijska organizacija pravosuđa ne bi trebalo da podriva individualnu nezavisnost”.

² Videti Mišljenje CCJE broj 20(2017) o ulozi sudova u ujednačenoj primeni prava, Poglavlje VIII (Osnovni zaključci i preporuke), tačka A: “Bez obzira da li se precedenti smatraju izvorom prava ili ne, kao i da li su obavezujući ili ne, obrazloženje koje ima u vidu prethodno donete odluke je snažno sredstvo za sudije kako u precedentnom, tako i u evropsko-kontinentalnom pravu“, videti takođe i tačku D: „Potreba za obezbeđivanjem ujednačene primene prava ne bi trebalo da vodi krutosti i neopravdanom ograničenju razvoja prava niti da ugrozi princip sudijske nezavisnosti“.

³ Videti ESLJP, Vučković i drugi protiv Srbije, presuda Veća od 28.08.2012; kao i presuda Velikog veća u istom predmetu od 25.03.2014, koja, u stavu 89, priznaje pravnosnažnost u smislu nedozvoljene žalbe zbog neusaglašene sudske prakse.

⁴ Videti Rec2010(12), Poglavlje III – unutrašnje nezavisnost, stavovi 22-23.

“Viši sudovi ne bi trebalo sudijama da daju uputstva o tome kakvu presudu bi trebalo da izreknu u pojedinim slučajevima, osim kod preliminarnih odluka ili prilikom odlučivanja o pravnim lekovima u skladu sa zakonom”.

Magna karta sudija (2010) ističe sledeće⁵: „U vršenju svojih funkcija primene pravde, sudije nisu dužne da se povinuju bilo kakvom nalogu ili uputstvu niti bilo kakvom hijerarhijskom pritisku, i isključivo ih obavezuje zakon.“

Štaviše, CCJE je istakao suštinski identično viđenje ovog pitanja u svom Mišljenju broj 20(2017)⁶. Iako pravna tumačenja, viđenja, mišljenja i obavezujuća tumačenja mogu da imaju pozitivan uticaj na ujednačenost sudske prakse i pravnu sigurnost, one izazivaju zabrinutost iz perspektive odgovarajuće uloge sudstva unutar podele vlasti⁷. U kontinentalnom pravnom sistemu, niži sudovi mogu odstupiti od ustanovljene sudske prakse hijerarhijski viših sudova pod pretpostavkom da su istakli argumente zbog kojih to čine. Štaviše, CCJE je zaključio da sudiju koji postupa u dobroj veri, koji svesno odstupi od ustanovljene sudske prakse i pruža razloge iz kojih to čini, ne bi trebalo odvracati od iniciranja promene u sudskoj praksi. Takvo odstupanje od sudske prakse bi trebalo smatrati elementom nezavisnosti sudstva i ne bi trebalo da dovede do disciplinskih sankcija ili utiče na vrednovanje rada sudije⁸.

CCJE savetuje protiv uključivanja ovakvog stava u Ustav.

3. U pogledu Amandmana VII, način na koji su formulisani osnovi za razrešenje sudija mogu ugroziti princip stalnosti sudijske funkcije jer je pruženi osnov neodređen i veoma širok i ne prati ga odgovarajuća pravna zaštita.

Tri osnova za razrešenje sudije su predviđena u nacrtu Amandmana VII 3:

- ukoliko je sudija osuđen za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim sudijske funkcije;
- ukoliko sudija nestručno vrši sudijsku funkciju;
- ukoliko sudija učini težak disciplinski prekršaj.

Biro CCJE-a želi da se podseti osnovnog principa stalnosti sudijske funkcije i da „je osnovno načelo nezavisnosti sudije da je funkcija zagarantovana do obavezne starosne penzije ili isteka trajanja sudijske funkcije“⁹. Sigurnost sudijske funkcije i njihov izbor do navršenja zakonskom propisanih godina za penzionisanje proizilaze iz sudijske nezavisnosti¹⁰.

Pre svega, pozivanje na „nestručnost“ u Amandmanu je previše neodređeno i potencijalno veoma opasno po sudijsku nezavisnost. Na primer, u slučaju u kojem je sudija razrešen zbog „povrede zakletve“, ESLJP je presudio da „su odsustvo bilo kakvih smernica i prakse koja uspostavlja dosledno i restriktivno tumačenje izvršenja “povrede zakletve“ i nedostatak odgovarajućih pravnih obezbeđenja u vidu odnosnih odredaba nacionalnog prava nepredvidivi u pogledu svojih efekata. Nasuprot ovom kontekstu, može se pretpostaviti da se skoro svako neodgovarajuće ponašanje sudije u bilo kojem trenutku njihove karijere može tumačiti, ukoliko to želi disciplinsko telo, kao dovoljna činjenična osnova za disciplinsku meru „povrede zakletve“ i voditi njihovom razrešenju“¹¹.

⁵ Videti Magna kartu sudija CCJE-a (Osnovni principi) (2010), stav 10.

⁶ Ovo Mišljenje je o ulozi sudova u ujednačenoj primeni prava.

⁷ Videti Mišljenje CCJE broj 20(2017) o ulozi sudova u ujednačenoj primeni prava, stav 28.

⁸ Ibid., stav 39.

⁹ Videti Mišljenje CCJE broj 1(2001) o standardima koji se tiču nezavisnosti i stalnosti sudijske funkcije, stav 57.

¹⁰ Ibid., stavovi 52 i 57.

¹¹ Videti ESLJP Oleksandr Volkov protiv Ukrajine, predstavka broj 21722/11, konačna 27.05.2013, stav185.

„Nestručnost“ kao osnov za razrešenje može biti još nepovoljniji od „povrede zakletve“ iz ugla sudijske nezavisnosti i stalnosti sudijske funkcije, pošto dok „povreda zakletve“ može na neki način podleći smernicama, kao što se može zaključiti iz presude ESLJP citirane iznad, „nestručnost“ može da bude daleko komplikovanija da se proceni, izmeri i kvantifikuje. „Nestručnost“ kao osnov za razrešenje pokreće više pitanja nego što daje odgovora i može lako da postane sredstvo za pritiske i/ili razne vrste zloupotreba, uključujući političku, nad sudijama i, prema tome, negativno uticati na sudijsku nezavisnost.

Biro CCJE-a predlaže brisanje „nestručnosti“ kao osnova za razrešenje sudije.

Što se tiče razrešenja sudije ukoliko je učinio težak disciplinski prekršaj, „Postojanje izuzetaka od principa stalnosti, naročito onih koji proizilaze iz disciplinskih mera, odmah upućuje na razmatranja o tome kakva tela ili koji metodi mogu biti korišćeni za kažnjavanje sudija“¹². CCJE takođe ističe da bi u svakoj zemlji zakon ili osnovna povelja koja se odnosi na sudije trebalo da definišu, na konkretan način koliko je to moguće, propuste koji povlače disciplinske mere, kao i procedure koje treba slediti¹³.

Prema tome, CCJE smatra da ova odredba, kao i ona koja se odnosi na krivično delo kao osnov za razrešenje, nedvosmisleno iziskuje usvajanje snažnih i jasnih primenjivih zakona, kako bi se preciziralo kako specifično neprihvatljivo ponašanje koje može dovesti do razrešenja, tako i postupak koji se mora sprovesti u slučajevima mogućeg razrešenja. Osnovne elemente ovog postupka bi trebalo uključiti u Ustav.

CCJE se takođe poziva na zapažanja Grupe zemalja protiv korupcije Saveta Evrope (GRECO) koji se tiču Srbije¹⁴:

„[GRECO evaluacioni tim] GET je zabrinut da vrednovanje služi kao razlog za razrešenje ukoliko je ocena „nezadovoljavajuća“ i da VSS može da inicira vrednovanje izvan uobičajenog trogodišnjeg ciklusa, što bi moglo da nosi rizik od mogućeg uznemiravanja ili pritiska, naročito u posebnom kontekstu Srbije kao što se opisuje kroz ovaj izveštaj. Prema mišljenju GET-a, sistem vrednovanja treba da bude usredsređen na unapređivanje pravosuđa kao celine, a ne kažnjavanje pojedinačnih sudija. On u vezi sa ovim upućuje na Preporuku Rec(2010)12 Komiteta ministara Saveta Evrope prema kojoj bi, „stalni mandat trebalo da bude prekinut isključivo u slučajevima teškog kršenja disciplinskih ili krivičnih odredaba utvrđenih zakonom ili kada sudija više ne može da obavlja sudijske funkcije“¹⁵. U pogledu navedenog, GRECO preporučuje da sistem ocenjivanja rada sudija bude revidiran (i) uvođenjem kvalitativnijih kriterijuma i (ii) ukidanjem pravila da nezadovoljavajući rezultati vrednovanja sistematski vode ka razrešenju odnosnih sudija.“

4. U pogledu Amandmana IX, posebno formulacije u pododeljku 3 i njegove prilično široke definicije, Biro CCJE-a želi da ponovo potvrdi Rec2010(12) u skladu sa kojim sudije mogu učestvovati u aktivnostima izvan svoje sudijske funkcije. Kako bi se izbegao stvarni ili percipirani sukob interesa, njihovo angažovanje bi trebalo da bude ograničeno na aktivnosti koje su spojive sa njihovom nepristrasnošću i nezavisnošću¹⁶. Sudije bi naravno trebalo da budu slobodne da se udružuju u organizacije koja štite njihovu nezavisnost i nepristrasnost.

¹² Videti Mišljenje CCJE broj 1(2001) o standardima koji se tiču nezavisnosti sudstva i stalnosti sudijske funkcije, stav 59.

¹³ Videti Mišljenje CCJE broj 3(2002) o principima i pravilima profesionalnog ponašanja sudija, naročito etici, neprikladnom ponašanju i nepristrasnosti stav 77.i.

¹⁴ Videti GRECO Izveštaj četvrte runde evaluacije (2014)8E, stav 118.

¹⁵ Videti Rec2010(12), stav 50

¹⁶ Videti Rec2010(12), stav 21.

Takođe je neophodno da se ima u vidu da sudije ne bi trebalo lično da odgovaraju u slučajevima u kojima su njihove odluke ukinute ili preinačene po žalbi¹⁷.

5. U pogledu amandmana u vezi sa VSS-om, CCJE je ispitaio vezu između sastava sudskog saveta i nadležnosti iz svog Mišljenja broj 10(2007)¹⁸.

Nacrtom amandmana se menja broj članova, sastav VSS-a i način na koji se biraju njegovi članovi (Nacrt Amandmana XIII) i njegov predsednik (Nacrt Amandmana XV), kao i rad i postupak donošenja odluka (Nacrt Amandmana XVI).

Odredbe bi dovele do smanjenja broja članova iz reda sudija sa sedam na pet. VSS bi sada imao 10 umesto 11 članova i sastojao se od dve jednake grupe članova – pet sudija, izabranih od strane njihovih kolega, i pet „istaknutih pravnika“, izabranih od strane Skupštine. Jednak broj članova je očigledno neprimeren telu koje će neizbežno imati poteškoća u donošenju odluka u slučaju razlika u mišljenju. Predsednik VSS ne može biti izabran iz reda članova koji su sudije.

Čini se da predsednik VSS-a ne bi imao odlučujući glas kada su mišljenja unutar Saveta podeljena. Ovo je pohvalno jer znači da nesudijski članovi VSS-a neće imati de facto većinu.

Sa druge strane, u telu ove prirode će očigledno biti pitanja (neretko osetljivih i značajnih) oko kojih će mišljenja biti podeljena na polovinu.

Sastav VSS-a bi prema tome trebalo zadržati na neparnom broju, na primer šest sudija i pet nesudija. Biro CCJE-a želi da u ovom smislu podseti da Magna karta sudija (2010) predviđa da je „Savet [je] sastavljen ili isključivo od sudija ili od značajne većine sudija koje su izabrale njihove kolege“¹⁹.

Dalje, Amandman XIII stav 5 predviđa da predsednici sudova ne mogu biti članovi VSS-a. Pošto bi sudije u VSS trebalo da budu izabrane od strane njihovih kolega, takva odredba deluje da neopravdano ograničava sudijama izbor predstavnika.

Što se tiče sastava VSS-a, ukoliko Savet ima široka ovlašćenja, posebno ukoliko upravlja sudskim budžetom, trebalo bi da je mešovitog sastava kako bi obezbedio legitimitet svog rada. Međutim, čak i kada je sastav mešovit, njegovo funkcionisanje ne bi smelo da dozvoli bilo kakve ustupke parlamentarnoj većini ili pritisku izvršne vlasti, i trebalo bi da bude oslobođeno bilo koje vrste potčinjenosti interesima političkih partija, kako bi mogao da štiti vrednosti i osnovne principe pravde²⁰.

Ukoliko Savet ima manji broj nadležnosti, u praksi ograničenu na pitanja koja se tiču statusa sudija, kao što se čini da je ovde slučaj, onda ne postoji opravdanje za smanjenje broja njegovih članova iz reda sudija, kao što je predviđeno Nacrtom Amandmana XIII.

Odredba o raspuštanju VSS-a u slučaju da ne donese odluku (kada su glasovi podeljeni) je naročito problematična. Može se razumeti kao da ima za cilj da učini VSS disfunkcionalnim i podložnim političkoj kontroli. Po mišljenju Biroa CCJE, ovo bi dovelo VSS pod nedozvoljen pritisak da izbegne svoje raspuštanje.

Članstvo u sudskim savetima bi trebalo da bude takvo da garantuje njihovu nezavisnost i da im omogući da delotvorno vrše svoje funkcije²¹. Drugi evropski standardi su precizirali kvalitete koje bi pojedinci izabrani u sudski savet trebalo da poseduju: članovi, bilo da su

¹⁷ Videti Rec2010(12), stav 70.

¹⁸ Videti Mišljenje CCJE broj 10(2007) o savetu sudstva na usluzi društvu, stavovi 44-47.

¹⁹ Videti Magna kartu sudija (osnovni principi) (2010), stav 13.

²⁰ Videti Mišljenje CCJE broj 10(2007) o savetu sudstva na usluzi društvu, stav 19.

²¹ Videti Mišljenje CCJE broj 10(2007) o savetu sudstva na usluzi društvu, stav 15.

sudije ili ne, moraju biti izabrani na osnovu njihove stručnosti, iskustva, razumevanja sudijskog života, kapaciteta za diskusiju i kulture nezavisnosti²², dok nesudijski članovi mogu biti izabrani među izuzetnim pravnicima, profesorima univerziteta, sa određenom dužinom trajanja stručnog rada, ili građani priznatog položaja²³. U svakom slučaju, budući članovi sudskog saveta, bilo sudije ili nesudije, ne bi trebalo da budu aktivni političari, članovi parlamenta, izvršne vlasti ili uprave. Ovo znači da ni šef države, ako je predsednik vlade, niti jedan ministar može biti član sudskog saveta²⁴.

6. Zaključci:

A. Odredbe o razrešenju članova VSS-a bi trebalo da članovima daju dovoljne garancije njihove nezavisnosti navođenjem mogućih osnova za razrešenje (Amandman II, stav 4).

B. Odredba koja zahteva zakonsku regulativu načina na koji se obezbeđuje ujednačena primena prava ne bi trebalo da bude uključena u Ustav (Amandman V, stav 3).

C. Način na koji su formulisani osnovi za razrešenje sudija narušava princip stalnosti sudijske funkcije i potencijalno je veoma opasan po sudijsku nezavisnost. „Nestručnost“ kao osnov za razrešenje sudije bi trebalo brisati. Odredbe o drugim osnovama za razrešenje bi trebalo da iziskuju snažne i jasne primenjive zakone, koji bi precizirali posebne vrste nedopuštenog ponašanja koji mogu dovesti do razrešenja, kao i postupak za potencijalno razrešenje. Osnovni elementi ovog postupka bi trebalo da budu uključeni u Ustav (Amandman VII, 3).

D. VSS bi trebalo da bude sačinjen od neparnog broja članova, od kojih će većina biti sudije. Trebalo bi da bude obezbeđena mogućnost da sudije, ukoliko to izaberu, predstavlja predsednik suda (Amandman XIII).

E. Odredbu koja se tiče raspuštanja VSS-a u slučaju da ne donese odluku bi trebalo brisati.

²² Ibid., stav 21.

²³ Ibid., stav 22.

²⁴ Ibid., stav 23.

Predloženi amandmani na Ustav Republike Srbije

Amandman II:

“Većinom od tri petine glasova svih narodnih poslanika Narodna skupština bira pet članova Visokog saveta sudstva i pet članova Visokog saveta tužilaca, a ako tako ne budu svi izabrani, preostali se u narednih deset dana biraju većinom od pet devetina glasova svih narodnih poslanika, s kojom se i razrešavaju”.

Amandman V:

“ Sudija je nezavisan i sudi na osnovu Ustava, potvrđenih međunarodnih ugovora, zakona i drugih opštih akata.

Svaki uticaj na sudiju u vršenju sudijske funkcije je zabranjen.

Zakonom se uređuje način na koji se obezbeđuje jedinstvena primena zakona od strane sudova.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 144. Ustava Republike Srbije”.

Amandman VI:

“Opšti i posebni uslovi za izbor sudija, predsednika sudova i sudija porotnika uređuju se zakonom.

Lice koje se prvi put bira za sudiju u zakonom određenim sudovima koji imaju isključivo prvostepenu nadležnost može biti izabrano samo ako je okončalo jedan od vidova zakonom predviđene obuke u instituciji za obuku u pravosuđu.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 145. Ustava Republike Srbije”.

Amandman VII:

“Sudijska funkcija je stalna i traje od izbora za sudiju dok sudija ne navrši radni vek.

Pre navršenja radnog veka sudiji prestaje funkcija ako sam to zatraži, ako trajno izgubi radnu sposobnost za vršenje funkcije sudije ili ako bude razrešen.

Sudija se razrešava ako bude osuđen za krivično delo na kaznu zatvora od najmanje šest meseci ili za kažnjivo delo koje ga čini nedostojnim sudijske funkcije, ako nestručno vrši sudijsku funkciju ili ako učini težak disciplinski prekršaj.

Protiv odluke Visokog saveta sudstva o prestanku funkcije, sudija i predsednik suda imaju pravo na žalbu Ustavnom sudu, koja isključuje pravo na ustavnu žalbu.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 146. Ustava Republike Srbije”.

Amandman IX:

“Sudija i sudija porotnik ne mogu biti pozvani na odgovornost za mišljenje dato u sudskom postupku i za glasanje pri donošenju sudske odluke, izuzev ako ne učine krivično delo kršenje zakona od strane sudije, javnog tužilaca i njegovog zamenika.

Sudija ne može bez odobrenja Visokog saveta sudstva biti lišen slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela učinjenog u vršenju sudijske funkcije.

Zabranjeno je političko delovanje sudija i predsednika sudova, a zakonom se uređuje koje su funkcije, poslovi ili privatni interesi nespojivi sa sudijskom funkcijom ili funkcijom predsednika suda.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 148. Ustava Republike Srbije”.

Amandman XII:

“ Visoki savet sudstva

Nadležnost Visokog saveta sudstva

Visoki savet sudstva je samostalan i nezavisan državni organ koji jemči samostalnost i nezavisnost sudova i sudija i predsednika sudova tako što odlučuje o pitanjima položaja sudija, predsednika sudova i sudija porotnika određenim Ustavom i zakonom.

Visoki savet sudstva bira i razrešava predsednika Vrhovnog suda Srbije i predsednike ostalih sudova, bira sudije i sudije porotnike i odlučuje o prestanku njihove funkcije, prikuplja statističke podatke od značaja za rad sudija, vrednuje rad sudija, predsednika sudova i sudijskih pomoćnika, odlučuje o premeštaju i upućivanju sudija, imenuje i razrešava članove disciplinskih organa, određuje broj sudija i sudija porotnika, predlaže sredstva za rad Visokog saveta sudstva i za rad sudova u pitanjima iz njegove nadležnosti i samostalno raspolaže tim sredstvima i odlučuje o drugim pitanjima položaja sudija, predsednika sudova i sudija porotnika određenim zakonom.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 151. Ustava Republike Srbije”.

Amandman XIII:

“ Sastav Visokog saveta sudstva

Visoki savet sudstva čini deset članova: pet sudija koje biraju sudije i pet istaknutih pravnika koje bira Narodna skupština. Kao istaknuti pravnik smatra se diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom koji ima najmanje deset godina radnog iskustva u pravnoj oblasti iz nadležnost Visokog saveta sudstva, koji se dokazao stručnim radom i uživa lični ugled.

Narodna skupština bira pet članova Visokog saveta sudstva na predlog nadležnog odbora Narodne skupštine posle okončanog javnog konkursa glasovima tri petine svih narodnih poslanika, a ako tako ne budu svi izabrani, preostali se u narednih deset dana biraju glasovima pet devetina svih narodnih poslanika. Ako se ni tako ne izaberu svi članovi, preostale članove bira, između predloženih kandidata, posle 15 dana komisija koju čine predsednik Narodne skupštine, predsednik Ustavnog suda, predsednik Vrhovnog suda Srbije, Vrhovni javni tužilac Srbije i Zaštitnik građana, većinom glasova.

Nadležni odbor Narodne skupštine dužan je da predloži dvostruko više kandidata od broja članova koji se biraju.

Pri izboru sudija u Visoki savet sudstva vodi se računa o ravnomernoj zastupljenosti sudova.

Predsednici sudova ne mogu biti birani u Visoki savet sudstva.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 152. Ustava Republike Srbije”.

Amandman XIV:

“Mandat članova Visokog saveta sudstva

Član Visokog saveta sudstva bira se na pet godina.

Isto lice ne može biti ponovo birano u Visoki savet sudstva.

Mandat člana Visokog saveta sudstva prestaje iz razloga koji se određuju Ustavom i zakonom i u zakonom predviđenom postupku.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 153. Ustava Republike Srbije”.

Amandman XV:

“Predsednik Visokog saveta sudstva

Visoki savet sudstva ima predsednika.

Predsednik Visokog saveta sudstva bira se među članovima Visokog saveta sudstva koji nisu sudije.

Predsednik Visokog saveta sudstva bira se na pet godina, odnosno dok mu ne istekne mandat člana Visokog saveta sudstva.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 154. Ustava Republike Srbije”.

Amandman XVI:

“ Rad i odlučivanje Visokog saveta sudstva

Visoki savet sudstva može da donosi odluke na sednici na kojoj je prisutno najmanje sedam članova Visokog saveta sudstva.

Odluka se donosi glasovima najmanje šest članova Visokog saveta sudstva.

U slučaju da Visoki savet sudstva ne odluči u zakonom određenim pitanjima iz svoje nadležnosti, u roku od 30 dana od dana kada je o tome prvi put odlučivao, svim članovima Visokog saveta sudstva prestaje mandat.

Visoki savet sudstva dužan je da svoje odluke obrazloži i javno objavi, a da odluke o izboru sudija, predsednika sudova, sudija porotnika i o prestanku njihovih funkcija, o premeštaju i upućivanju sudija i o imenovanju i razrešenju članova disciplinskih organa donosi na osnovu merila koja su utvrđena u skladu sa zakonom i u zakonom uređenom postupku.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 155. Ustava Republike Srbije”.

Amandman XVII:

“Imunitet članova Visokog saveta sudstva

Članovi Visokog saveta sudstva ne mogu biti pozvani na odgovornost za dato mišljenje i glasanje pri donošenju odluka u Visokom savetu sudstva, izuzev ako učine krivično delo.

Članovi Visokog saveta sudstva ne mogu biti bez odobrenja Visokog saveta sudstva lišeni slobode u postupku pokrenutom zbog krivičnog dela koje su učinili kao članovi Visokog saveta sudstva.

Ovim amandmanom zamenjuje se član 156. Ustava Republike Srbije“.